

CRÒNIQUES DE LA TERRA BAIXA

EL GUST DE LA POLS

Miguel Delibes, el gran novel·lista, explicant les seves impressions sobre el viatge als Estats Units, deia que una de les coses que l'havien impressionat més era el no haver vist el color de la terra. És a dir, que allà on no hi havia camp, bosc o herba, hi havia asfalt.

Nosaltres, els que vivim el tros de vida que ens ha tocat, en aquesta terra baixa, eixuta i mediterrània, sabem molt bé el que significa la descripció de Delibes: un país ric. Perquè, realment, un país ric té tots els seus camins protegits per l'asfalt, els seus camps enriquits pel cultiu i els marges atapeïts d'herba salvatge.

Nosaltres coneixem, el que podríem dir-ne, en termes vagament retòrics, el gust de la pols. Sabem el que representa la pols omnipresent, el fang esporàdic, el sotrac, la terra aspra i el cel eixut. I pensem que seria bonic viure en un país on la gent no coneix pràcticament el color de la terra i els camins més petits han estat afinats per la còmoda i dura cuirassa d'asfalt.

És ben sabut que l'home ve condicionat pel medi ambient. Jo sempre he cregut que, dintre aquest medi ambient, en una perspectiva si voleu remota, hi ha el paisatge. I em pregunto quina mena de senyal, quin petit o gran trauma psicològic, pot haver representat per tots nosaltres, homes de confecció rural i mediterrània, aquest vell, repetit, inevitable gust de pols que hem conegut i respirat des de la nostra primera infància.

Jo no sé si és el gust de la pols el que ens ha fet desconfiats, tancats de portes foranes, una mica esquifits de visió i d'esperit. Jo no sé si és el gust de la pols el que ens configura moltes vegades com éssers capbaixos, soruts, que caminem per la vida amb la preocupació obsessiva de no embrutar-nos les sabates i els baixos dels pantalons. Jo no sé si és aquest gust de la pols el que ha cobert amb una patina suau les nostres il·lusions de joventut i ha convertit l'empenta idealista del primer moment en un deliri frenètic de diner i de panxa plena. No ho sé, però ho sembla. Sembla que aquesta pols ens ha marcat, poc o molt, a totes les generacions.

Malgrat tot, hi ha una cosa que em desconcerta. El gust de la pols s'agafa amb el temps, és resultat d'una acció erosiva i explicable. I em pregunto per què una part tan important, parlant en termes numèrics, de la nostra joventut, es comporta d'una forma «escapista», fugint darrera la diversió tancada, el cercle artificios dels «hits parades», el mite de l'estrella de cinema i d'altres formes més o menys típiques de la societat de consum. Sí, perquè la societat de consum ha arribat també a les zones rurals en forma de novetat televisiva, discoteca i utilitari. Llavors, hom, no comprèn massa bé tot el que passa. Qui sap si aquesta joventut no ha estat ja engolida per un món accelerat frenèticament que converteix els joves en vells i que pot petrificar les generacions de gent gran i establerta.

Queden, però, els joves que lluiten amb un punt de rebellió ingenua i fèrtil, activa i humana. Una joventut que critica, protesta i intenta de fer alguna cosa positiva per convertir aquesta terra en una realitat més noble, viva i honorada. Llavors sento l'esperança viva. I penso que potser sí, que algun dia tot aquest món nostre serà menys ressec i aspre, més obert i vibrant.

Però sempre queda la por. La por que, algun dia, tota la fe i la il·lusió d'aquest món que s'obre i respira, siguin ofegats pel vell enemic. La por que, una vegada més, guanyi la batalla aquest gust de la pols, omnipresent, inevitable.

Jaume Farriol

SOBRE EL TEATRE

La vetllada de NADAL

Nadal sempre ha estat una diada important en el nostre calendari; és una festa que tothom, sense cap excepció, des del més savi fins el més senzill i pobre, celebra. És una festa que ha fet tradició i que té uns trets peculiars que la singularitzen com a tal. Heus aquí la raó del pessebre (o de l'arbre), de les nades, dels torrons i les neules, etc...

La família, en aquest dia, també presenta una nota característica, la millor que podia trobar: una intensa vida familiar; «per Nadal —diu ia dita— cada ovella al seu corral».

I el poble com a tal, té quelcom especial per a aquesta diada? Sí que ho té. Primerament hi ha la tradicional «missa del gall», com a desig de voler celebrar l'esdeveniment del neixement del Redemptor. Una segona nota popular de Nadal és la representació teatral del misteri que se celebra.

Des de fa molts anys —i segles— s'han anat succeint diferents maneres de representar-lo. No ens pensem pas que la tradició popular ha estat única en tots els temps. No. Per exemple, en una època es feia la simple representació de la narració evangèlica en el temple mateix, abans o després de la «missa del gall». El que més ha abundat en la tradició ha estat les adaptacions populars de la narració evangèlica. Cada poble —o cada temps— acomodava el Misteri Revelat a la seva mentalitat i als seus costums; i així tenim que hi ha hagut una gran varietat d'obres nadalenques, perquè molt variada ha estat, en la tradició, la imaginació dels pobles.

Ultimament, del nostre record, s'ha popularitzat la representació dels «Pastorets»; una manera, com les anteriors, de posar en escena el Misteri. Però els anys continuen passant i el temps, ara més que mai, canvia molt de pressa. Per això, potser, caldrà cercar una manera nova. Els «Pastorets» han estat molt ben acceptats per la gent; per tant, s'haurà de cercar una cosa que sigui també de l'agrat de tothom; una cosa nova —diferent— i acomodada al nostre temps.

Aquest és el propòsit que una colla de joves de Sta. Eulàlia i dels pobles veïns s'han proposat. Emportats per l'esperit jove que els anima han volgut presentar una vetllada nova per al dia de Nadal. Hauria estat més fàcil repetir el que es feia fins ara, però, una vegada més, sense por a l'esforç, els joves han volgut fer el seu paper en la vida del poble.

Concretament la vetllada que es prepara constarà de diferents apartats: es faran tres petites obres —de 10 a 15 minuts cada una— de motiu nadalenc, es cantaran cançons i es ballaran dances populars. El programa detallat es donarà a conèixer en el seu degut temps.

Si us hi heu fixat, més amunt hem parlat dels joves de Sta. Eulàlia i dels pobles veïns. Això és una altra de les novetats d'aquest any. Amb motiu de les «Colònies d'estiu» fa alguns anys que els joves dels pobles veïns es relacionen i fan coses de conjunt. Com que han vist que aquesta col·laboració és bona i beneficiosa per a tots, enguany l'han volgut ampliar en un nou aspecte: en les representacions teatrals. Com és natural, la vetllada que preparen la faran a Sta. Eulàlia i als pobles dels joves que hi col·laboren.

Heus aquí una mostra més de l'esperit obert dels nostres joves, i de la germanor i de les bones relacions que hi ha entre els pobles del Vallès.

Mn. Jaume Abril